

ปัญหาสุขภาพจากการทำงานของแรงงานนอกระบบในกลุ่มอาชีพเกษตรกร บ้านมาบกราด ตำบลมาบกราด อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา

อนัญญา วุฒิพงศ์เดชา¹
เทพไทย โชติชัย²

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสุขภาพและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงาน และสิ่งคุกคามการทำงานกับการเกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงานของแรงงานนอกระบบในกลุ่มอาชีพเกษตรกร จำนวน 110 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัยระหว่างควอลิตี้ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและสเปียร์แมน

ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพจากการทำงานในระดับต่ำ ร้อยละ 72.7 โดยปัญหาสุขภาพที่พบ ได้แก่ ปวดหลัง เอว ร้อยละ 78.3 รองลงมามีอาการเหนื่อยจากอากาศร้อน ร้อยละ 70.9 และปวดมือ ข้อมือ นิ้วมือ ร้อยละ 67.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า พฤติกรรมสุขภาพและสภาพการทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลางกับปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = -0.35$, $p\text{-value} < 0.001$) สิ่งคุกคามการทำงานด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ และด้านกรายศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = 0.48$, $p\text{-value} < 0.001$; $r_s = 0.45$, $p\text{-value} < 0.001$; $r_s = 0.39$, $p\text{-value} < 0.001$ และ $r_s = 0.48$, $p\text{-value} < 0.001$ ตามลำดับ) ส่วนสิ่งคุกคามด้านจิตสังคมพบว่ามี ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.19$, $p\text{-value} = 0.04$) ข้อเสนอแนะจากการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังทางสุขภาพ การดูแลในเรื่องอาชีวอนามัย เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บจากการทำงานเพื่อคุณภาพการทำงาน of เกษตรกรที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : ความเสี่ยง, แรงงานนอกระบบ, การเกษตร, สุขภาพและความปลอดภัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

² วิทยาจารย์ชำนาญการ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, Corresponding author, tepthaichot@hotmail.com

**Health Problems in Working among the Agriculture Informal Workers
in Ban Mab Krad, Mab Krad Sub-District, Phra Thong Kham District,
Nakhon-ratchasima Province**

Ananya Wutipongdecha ¹

Tepthai Chotchai ²

Abstract

This descriptive study aimed to study health problems and association between working behaviors and working conditions and also between threats of working and health problems of 110 agriculture Informal workers. Data were collected by using questionnaires and analyzed by frequency, percentage, mean, median, standard deviation, interquartile range, minimum, maximum and also Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Spearman Correlation Coefficient.

The results found that most of workers had health problems from their working at low level (72.7%) which their health problems included low back pain and waist pain (78.3%), tiredness from heat (70.9%) and hands, wrists, fingers pain (67.3%). The correlation analysis found that behavioral health and working conditions of the participants was negatively correlated at moderate level to health problems from working with statistical significance ($r_s = -0.35$, $p\text{-value} < 0.001$). The threats of physical functioning, chemical and biological aspects of ergonomics had positive correlation at moderate level to health problems from working with statistical significance ($r_s = 0.48$, $p\text{-value} < 0.001$; $r_s = 0.45$, $p\text{-value} < 0.001$; $r_s = 0.39$, $p\text{-value} < 0.001$ and $r_s = 0.48$, $p\text{-value} < 0.001$, respectively). Regarding the psychosocial threats, there was a positive correlation at low level with health problems from working with statistical significance ($r = 0.19$, $p\text{-value} = 0.04$). This study suggests that health surveillance, caring of occupational health for reducing risks of illness and injury should be concerned in order to improve quality of the work among working farmers.

Key words: Risk, Informal sector, Agriculture, Health and Safety

¹ Community public health student, Siridhorn College of Public Health, Khon Kaen

² Lecturer, professional level, Siridhorn College of Public Health, Khon Kaen, **Corresponding author**,
tepthaichot@hotmail.com

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ามีความมั่นคง ยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีกินดีย่อมเป็นความปรารถนาสูงสุดของทุกชาติ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่กำลังพัฒนา ผลจากความสำเร็จของการพัฒนาประเทศไทยคือการพัฒนาอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมไทยทั้งอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมเบา ตลอดจนอุตสาหกรรมทางการเกษตร ซึ่งมีทั้งแรงงานในระบบและนอกระบบอยู่ แรงงานสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนอุตสาหกรรมของไทยนั้นส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ให้ความหมายของแรงงานนอกระบบไว้ว่า แรงงานนอกระบบหมายถึงผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน ในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีถึงสถานการณ์ด้านแรงงานนอกระบบล้วนมีข้อจำกัดต่างๆ มากมาย และเป็นอุปสรรคในการพัฒนามาตรฐานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของกลุ่มแรงงาน จากผลการสำรวจตั้งแต่ ปี 2554 - 2559 พบว่า ในช่วงปี 2554-2556 แรงงานนอกระบบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 24.6 ล้านคน ในปี 2554 เป็น 25.1 ล้านคน ในปี 2556 ในขณะที่ปี 2557 เป็นต้นมา แรงงานนอกระบบมีแนวโน้มลดลงจาก 22.1 ล้านคน ในปี 2557 เป็น 21.3 ล้านคน ในปี 2559

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญและได้กำหนดมาตรการ นโยบาย รวมทั้งออกกฎหมายคุ้มครองและจัดสวัสดิการให้แก่แรงงานนอกระบบ เช่น การประกันสังคมตามมาตรา 40 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ใช้แรงงานรับใช้ในบ้าน เป็นต้น ถึงแม้ว่าแรงงานนอกระบบจะมีแนวโน้มลดลง แต่แรงงานที่ยังเป็นแรงงานนอกระบบอยู่นั้นก็ยังมีอยู่จำนวนมาก แรงงานนอกระบบเป็นแรงงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ต้องทำงานหนักและต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ เช่น ค่าตอบแทนจากการทำงานต่ำ มีงานทำไม่ต่อเนื่อง ขาดหลักประกันทางสังคม มีความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ ที่อาจทำให้เกิดปัญหาสุขภาพตามมาหนึ่งในแรงงานนอกระบบนั้นก็คือเกษตรกรซึ่งเป็นอาชีพของประชากรไทยส่วนใหญ่ เป็นแรงงานที่มีสัดส่วนสูงที่สุดของประเทศ¹ และจากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจแรงงานนอกระบบ ปี 2559 พบว่ามีแรงงานนอกระบบมากกว่าครึ่งหนึ่งทำงานในภาคเกษตรกรรมโดยมีจำนวนถึง 11.7 ล้านคนหรือร้อยละ 54.8 โดยเป็นแรงงานที่สำคัญของประเทศในฐานะผู้ผลิตอาหารเลี้ยงดูสังคม อาชีพเกษตรกรในมิติด้านแรงงานถือว่าเป็นอาชีพอิสระที่มีสถานภาพค่อนข้างหลากหลายและซับซ้อน เป็นนายจ้างตัวเอง ไม่ว่าจะ

สภาพภาพของเกษตรกรจะอยู่ในรูปแบบไหน เกษตรกรส่วนใหญ่ก็ขาดความมั่นคงทั้งต่อชีวิต รายได้และสวัสดิการ ต้องเผชิญความเสี่ยงจาก สภาพแวดล้อม และอันตรายจากสารเคมีเป็น พิษและตกค้าง จากการสำรวจปัญหาความไม่ ปลอดภัยของแรงงานนอกระบบของสำนักงาน สถิติแห่งชาติ ในปี 2559 พบว่าส่วนใหญ่ คือ ได้รับสารเคมีเป็นพิษร้อยละ 60.6 เครื่องจักร เครื่องมือที่เป็นอันตราย ร้อยละ 22.1 และ ได้รับอันตรายต่อระบบหู/ระบบตา ร้อยละ 4.6 โดยมีความแตกต่างกันตามลักษณะงานที่ทำ สภาพการทำงาน ระยะเวลาการทำงาน อายุ เพศ สภาวะสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงของ คนทำงาน² ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ จากการงานนั้นมีมาจากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะ เป็น ปัจจัย จาก ตัว บุ ค คล ปัจจัย สภาพแวดล้อม หรือปัจจัยอื่นๆ ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง

ตำบลมาบกราด อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา มีแรงงานนอกระบบกว่า 315 คน จากประชากร 1,213 คน ข้อมูล ณ วันที่ 21 สิงหาคม 2560 ส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นเกษตรกรที่มีที่ดิน เป็นของตนเอง และเป็นผู้รับจ้างโดยไม่ได้มี ที่ดินเป็นของตนเอง จากข้อมูลปัญหาด้าน สุขภาพอนามัยของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลมาบกราด ในปี 2560 พบว่า เมื่อถึงฤดูทำ

การเกษตรแรงงานนอกระบบในหมู่บ้านมี ปัญหาทางด้านสุขภาพที่เกิดจากการทำงาน จำนวน 19 คน เกิดอาการระคายเคืองทาง ผิวหนังและระบบหายใจเมื่อสัมผัสกับสารเคมี กำจัดศัตรูพืชหรือการพ่นยาฆ่าแมลงจำนวน 4 คน การปวดเมื่อยทางระบบโครงร่างของ ร่างกายที่มีสาเหตุมาจากการใช้เวลาในการ ทำงานติดต่อกันหลายชั่วโมงหรือท่าทางในการ ยกสิ่งของหรืออุปกรณ์ในการทำงานที่หนัก เกินไปจำนวน 13 คน และอุบัติเหตุที่เกิดจาก ของมีคม เช่น ถูกใบเลื่อยตัดไม้ขณะปฏิบัติงาน อยู่บาดเจ็บนิ้วมือ จำนวน 2 คน ซึ่งปัญหา ทางด้านสุขภาพที่กล่าวมานั้นมีความสำคัญต่อ การทำงานของแรงงานนอกระบบเป็นอย่างมาก เนื่องจาก แรงงานนอกระบบในหมู่บ้านมีอาชีพ ในภาคเกษตรกรรมเพียงอาชีพเดียวเมื่อเกิด ปัญหาทางด้านสุขภาพส่งผลให้ขาดรายได้ และ ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตการเป็นอยู่ตามปกติ ของแรงงานนอกระบบ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ปัญหาสุขภาพ ระดับของปัญหาสุขภาพจากการ ทำงาน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงาน และสิ่งคุกคามการทำงานด้านกายภาพ ด้าน เคมี ด้านชีวภาพ ด้านการยศาสตร์และด้านจิต สังคมกับการเกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงาน ของแรงงานนอกระบบในกลุ่มอาชีพ เกษตรกรรม เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพการ

เจ็บป่วยหรือปัญหาของประชาชนในหมู่บ้าน และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนดูแลสุขภาพของแรงงานนอกระบบในกลุ่มเกษตรกรของหมู่บ้านได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรครั้งนี้เป็นแรงงานนอกระบบในกลุ่มเกษตรกรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในบ้านมาบกราด ตำบลมาบกราด อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 315 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นแรงงานนอกระบบในกลุ่มเกษตรกรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในบ้านมาบกราด ตำบลมาบกราด อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 110 คน ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรสำหรับการประมาณค่าเฉลี่ยกรณีทราบจำนวนประชากร⁴

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจากการทำงานของแรงงานนอกระบบในกลุ่มอาชีพเกษตรกร ดัดแปลงจากแบบสัมภาษณ์ปัจจัยคุณภาพการเจ็บป่วย และบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานกลุ่มเกษตรกร ปลุกข้าวโพดฝักอ่อนที่พัฒนาโดยชาวพรพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ และธานี แก้วธรรมานุกุล⁵ ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงาน ข้อคำถามเป็นการระบุ

พฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงานเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ รวม 18 ข้อ

ส่วนที่ 3 สิ่งคุกคามการทำงาน ข้อ

คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ รวม 25 ข้อ

ส่วนที่ 4 ปัญหาสุขภาพจากการทำงาน

ข้อคำถามเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจากการทำงานคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ข้อคำถามเป็นเชิงลบทั้งหมด รวม 20 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และด้านการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับประชาชนบ้านโค้งเจริญ หมู่ที่ 7 ตำบลมาบกราด อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีลักษณะต่างๆ ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าโดยรวมเท่ากับ 0.89

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

ติดต่อประสานงานและทำหนังสือไปยังผู้ใหญ่บ้านเพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ชี้แจง ถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ชี้แจงอธิบายการตอบในแต่ละส่วนให้เข้าใจตรงกันและมอบแบบสอบถามไว้ พร้อมกำหนดวันไปรับคืน ผู้วิจัยตรวจสอบความเรียบร้อยจนครบทุกชุดเพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์หากพบว่ามีไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะสอบถามเพิ่มเติมให้ครบสมบูรณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัสตรวจสอบความสมบูรณ์และความสอดคล้องของข้อมูลอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำเสนอและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การพรรณนาข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมสุขภาพ สภาพการทำงาน สิ่งแวดล้อมการทำงาน และปัญหาสุขภาพจากการทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด ในกรณีที่ข้อมูลมีการแจกแจงไม่เป็นแบบปกตินำเสนอด้วยค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติ Pearson Product Moment Correlation Coefficient และหากไม่สามารถใช้ได้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติ Spearman's rank correlation coefficient แทน

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงหลักจริยธรรมการวิจัย โดยได้พิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างด้วยการชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงรายละเอียดวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย มีมาตรการในการรักษาความลับโดยในแบบสอบถามจะไม่มีการระบุ ชื่อและนามสกุลที่อยู่ สถานที่ หรือข้อมูลต่างๆ ที่จะสามารถสื่อถึงตัวบุคคลได้ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลาหรือมีสิทธิยุติการให้ข้อมูลได้โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งล่วงหน้า ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับนำมาใช้ในรายงานผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีสิทธิ์นำเสนอข้อมูลรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยได้โดยไม่มีผลกระทบและให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย ทั้งนี้งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ลำดับที่ 021/2561 เลขที่ HE 612011

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.7 ค่ามัธยฐานของอายุ 50 ปี (IQR = 12.25) สถานภาพสมรส ร้อยละ 72.7 การศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 63.6 มีรายได้ไม่เกิน 150,000 บาท ร้อยละ 68.2 ใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพ ร้อยละ 99.1 เคยตรวจคัดกรองภาวะทางสุขภาพ ร้อยละ 62.7 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 73.6

ทำการเกษตรมากที่สุดคือปลูกมันสำปะหลัง ร้อยละ 31.8 ค่ามัธยฐานของระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 20 ปี (IQR = 27) และค่ามัธยฐานของระยะเวลาในการทำงานต่อวัน 7 ชั่วโมง (IQR = 2)

พฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงาน

เมื่อศึกษารายชื่อ พบว่าการปฏิบัติตัว “เป็นประจำ” มากที่สุด คือ “แต่งกายรัดกุม

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ การปฏิบัติพฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง (n=110)

พฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงาน	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)		
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย
1. ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ขณะทำงาน	-	13(11.8)	97(88.2)
2. สูดบุหรี่ขณะทำงาน	14(12.7)	13(11.8)	83(75.5)
3. สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการทำงาน เช่น รองเท้าบูท ถุงมือ ผ้าปิดจมูก	72(65.5)	34(30.9)	4(3.6)
4. แต่งกายรัดกุมเหมาะสมกับงานขณะที่ปฏิบัติงาน	80(72.7)	28(25.5)	2(1.8)
5. ใช้สารเคมีในการทำงาน	7(6.4)	73(66.4)	30(27.3)
6. สภาพการทำงานของท่านมักจะเร่งรีบทำงาน	8(7.3)	85(77.3)	17(15.5)
7. สภาพการทำงานของท่านมักจะทำงานกับอุปกรณ์มีคม เช่น มีด เคียวเกี่ยวข้าว จอบ เสียม	49(44.5)	57(51.8)	4(3.6)
8. สภาพการทำงานของท่านมักจะทำงานกับเครื่องมือ/เครื่องจักรที่มีความอันตราย	13(11.8)	44(40.0)	53(48.2)
9. สภาพการทำงานของท่านมักจะทำงานด้วยความร้อนตลอดเวลา	30(27.3)	66(60.0)	14(12.7)
10. สภาพการทำงานของท่านมักจะทำงานกับเสียงดังตลอดเวลา	5(4.5)	56(50.9)	49(44.5)
11. สภาพการทำงานของท่านมักจะทำงานในที่สูง	2(1.8)	19(17.3)	89(80.9)

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ การปฏิบัติพฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง
(n=110) (ต่อ)

พฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงาน	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)		
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย
12. สภาพการทำงานของท่านมักจะตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ก่อนทำงาน	50(45.5)	51(46.4)	9(8.2)
13. สภาพการทำงานของท่านมักจะทำงานในที่ชื้น มีน้ำขัง	5(4.5)	62(56.4)	43(39.1)
14. สภาพการทำงานของท่านมักจะนั่งกับพื้นตลอดเวลาการทำงาน	2(1.8)	76(69.1)	32(29.1)
15. สภาพการทำงานของท่านมักจะยืนทำงานเป็นเวลานานๆ	22(20.0)	72(65.5)	16(14.5)
16. สภาพการทำงานของท่านมักจะใช้มือหรือใช้แขนทำงานซ้ำๆ	47(42.7)	51(46.4)	12(10.9)
17. สภาพการทำงานของท่านมักจะบิดเอี้ยวตัว ก้มตัวขณะทำงาน	36(32.7)	61(55.5)	13(11.8)
18. สภาพการทำงานของท่านมักจะยกของหนักหรือออกแรงเกินกำลัง	15(13.6)	71(64.5)	24(21.8)
คะแนนพฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงาน			
<i>Median : 2.2, IQR : 0.2, Min : 1.8, Max : 2.8</i>			

สิ่งคุกคามการทำงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งคุกคามการทำงานรายชื่อ ใน “ระดับมากที่สุด” 3 ลำดับแรก คือ “อากาศถ่ายเทได้สะดวก” ร้อยละ

25.5 รองลงมา “สามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านได้” ร้อยละ 20.0 และ “มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน” ร้อยละ 18.2 สำหรับสิ่งคุกคามการทำงานในด้านต่างๆ มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อสิ่งคุกคามการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง (n=110)

สิ่งคุกคามการทำงาน	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านกายภาพ					
1. เสียงดังรบกวนการได้ยิน	-	6 (5.5)	37 (33.6)	53 (48.2)	14 (12.7)
2. อากาศร้อนอบอ้าว	13 (11.8)	28 (25.5)	45 (40.9)	24 (21.8)	-
3. แสงสว่างไม่เพียงพอ	1 (0.9)	7 (6.4)	40 (36.4)	48 (43.6)	14 (12.7)
4. อากาศถ่ายเทได้สะดวก	28 (25.5)	60 (54.5)	13 (11.8)	7 (6.4)	2 (1.8)
5. พื้นผิวบริเวณที่ทำงานขรุขระ	3 (2.7)	13 (11.8)	40 (36.4)	38 (34.5)	16 (14.5)
คะแนนด้านกายภาพ <i>Median : 2.4, IQR : 0.6, Min : 1.8, Max : 3.6</i>					
ด้านเคมี					
6. สัมผัสฝุ่นจากฟางข้าว	1 (0.9)	10 (9.1)	29 (26.4)	47 (42.7)	23 (20.9)
7. สัมผัสฝุ่นจากดิน	4 (3.6)	32 (29.1)	47 (42.7)	17 (15.5)	10 (9.1)
8. สัมผัสฝุ่นจากไม้	-	8 (7.3)	30 (27.3)	56 (50.9)	16 (14.5)
9. สัมผัสฟอยละอองจากการพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	-	8 (7.3)	20 (18.2)	53 (48.2)	29 (26.4)
10. ได้รับควันจากการเผาไหม้	2 (1.8)	6 (5.5)	21 (19.1)	44 (40.0)	37 (33.6)
คะแนนด้านเคมี <i>Median : 2.4, IQR : 0.6, Min : 1.8, Max : 3.6</i>					

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อสิ่งคุกคามการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง (n=110) (ต่อ)

สิ่งคุกคามการทำงาน	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านชีวภาพ					
11. มีสัตว์มีพิษ ได้แก่ งู ตะขาบ ผึ้ง แมงป่อง	-	3 (2.7)	16 (14.5)	64 (58.2)	27 (24.5)
12. บริเวณที่ทำงานเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค	-	3 (2.7)	13 (11.8)	60 (54.5)	34 (30.9)
13. มีแมลงและสัตว์นำโรคอยู่รอบๆ เช่น ยุง แมลงวัน หนู	-	13 (11.8)	33 (30.0)	43 (39.1)	21 (19.1)
14. บริเวณที่ทำงานมีเชื้อรา	-	2 (1.8)	18 (16.4)	50 (45.5)	40 (36.4)
15. มีการสะสมของเศษอาหารรอบๆ ที่ทำงาน	-	2 (1.8)	7 (6.4)	58 (52.7)	43 (39.1)
คะแนนด้านชีวภาพ <i>Median : 2, IQR : 0.8, Min : 1, Max : 3.6</i>					
ด้านการยศาสตร์					
16. แรงสั่นสะเทือนจากเครื่องจักร เช่น รถไถนา เครื่องสูบน้ำ	2 (1.8)	16 (14.5)	20 (18.2)	47 (42.7)	25 (22.7)
17. อุปกรณ์น้ำหนักมาก เช่น ถังบรรจุสารเคมี ปุ๋ยเคมี	3 (2.7)	10 (9.1)	26 (23.6)	42 (38.2)	29 (26.4)
18. ดำจอบ/เสียม สั้นหรือยาวเกินไป	4 (3.6)	10 (9.1)	40 (36.4)	40 (36.4)	16 (14.5)
19. บริเวณที่ทำงานมีผิวขรุขระ	4 (3.6)	12 (10.9)	29 (26.4)	42 (38.2)	23 (20.9)
20. อุปกรณ์ในการทำงานไม่เหมาะสม เช่น ด้ามจับของอุปกรณ์ไม่มีปุ่มในการยึดจับ	-	4 (3.6)	26 (23.6)	59 (53.6)	21 (19.1)
คะแนนด้านการยศาสตร์ <i>Median : 2.2, IQR : 0.9, Min : 1, Max : 3.6</i>					

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นต่อสิ่งคุกคามการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง (n=110) (ต่อ)

สิ่งคุกคามการทำงาน	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านจิตสังคม					
21. สามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านได้	22 (20.0)	57 (51.8)	24 (21.8)	6 (5.5)	1 (0.9)
22. มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน	20 (18.2)	66 (60.0)	18 (16.4)	5 (4.5)	1 (0.9)
23. รายได้ไม่แน่นอน	2 (1.8)	21 (19.1)	48 (43.6)	36 (32.7)	3 (2.7)
24. ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ	7 (6.4)	17 (15.5)	43 (39.1)	35 (31.8)	8 (7.3)
25. กัดดันจากเพื่อนร่วมงาน	-	1 (0.9)	33 (30.0)	48 (43.6)	28 (25.5)
คะแนนด้านจิตสังคม $\bar{x} : 2.4, SD : 0.5, Min : 1, Max : 3.6$					

ปัญหาสุขภาพจากการทำงาน

เมื่อจัดระดับของปัญหาสุขภาพจากการทำงานออกเป็น 3 ระดับพบว่าส่วนใหญ่ปัญหาสุขภาพจากการทำงานอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 72.7 รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 27.3

เมื่อพิจารณาปัญหาสุขภาพจากการทำงานรายข้อ พบว่า ปัญหาสุขภาพจากการทำงานในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา ที่ส่วนใหญ่พบในระดับมากที่สุด คือ “มีอาการเหนื่อยจากอากาศร้อน” ร้อยละ 9.1 ระดับมาก “ มีอาการเหนื่อยจากอากาศร้อน” ร้อยละ 21.8 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ปัญหาสุขภาพจากการทำงานรายข้อของกลุ่มตัวอย่าง (n=110)

ปัญหาสุขภาพจากการทำงาน (ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หูอื้อหรือได้ยินเสียงพูดคุยไม่ชัด	-	1 (0.9)	33 (30.0)	48 (43.6)	28 (25.5)
2. ระคายเคืองตาจากการสัมผัสสารเคมีในการทำ การเกษตร	-	3 (2.7)	31 (28.2)	55 (50.0)	21 (19.1)
3. หอบหืดหรือหายใจลำบาก	2 (1.8)	4 (3.6)	7 (6.4)	62 (56.4)	35 (31.8)
4. น้ำมูกไหล/ไอ/จาม จากฝุ่นในไร่นา	1 (0.9)	9 (8.2)	38 (34.5)	43 (39.1)	19 (17.3)
5. มองเห็นไม่ชัด ตาพร่ามัว	-	8 (7.3)	24 (21.8)	59 (53.6)	19 (17.3)
6. คันตามผิวหนัง บริเวณมือ แขน ลำตัว	-	10 (9.1)	25 (22.7)	57 (51.8)	18 (16.4)
7. ปวดกล้ามเนื้อคอ ไหล่ แขน	4 (3.6)	16 (14.5)	53 (48.2)	29 (26.4)	8 (7.3)
8. ปวดมือ ข้อมือ นิ้วมือ	6 (5.5)	15 (13.6)	53 (48.2)	28 (25.5)	8 (7.3)
9. ปวดหลัง เอว	7 (6.4)	18 (16.4)	61 (55.5)	21 (19.1)	3 (2.7)
10. ปวดกล้ามเนื้อขา เท้า นิ้วเท้า	4 (3.6)	14 (12.7)	48 (43.6)	38 (34.5)	6 (5.5)
11. สัตว์มีพิษกัดต่อย	-	-	10 (9.1)	62 (56.4)	38 (34.5)
12. มีอาการเหนื่อยจากอากาศร้อน	10 (9.1)	24 (21.8)	44 (40.0)	21 (19.1)	11 (10.0)
13. คลื่นไส้จากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	2 (1.8)	5 (4.5)	16 (14.5)	48 (43.6)	39 (35.5)
14. ถูกชน กระแทกโดยวัตถุหรือของหนัก	-	-	2 (1.8)	43 (39.1)	65 (59.1)

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ปัญหาสุขภาพจากการทำงานรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง (n=110) (ต่อ)

ปัญหาสุขภาพจากการทำงาน (ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา)	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. หกล้ม ลื่นล้ม	-	-	4 (3.6)	52 (47.3)	54 (49.1)
16. ข้อมือคัมทิ่ม แทะ บาด	-	-	12 (10.9)	47 (42.7)	51 (46.4)
17. พลัดตกจากที่สูง	-	-	-	34 (30.9)	76 (69.1)
18. อุบัติเหตุจากการทำงานกับเครื่องจักรกลทางการเกษตร	-	1 (0.9)	2 (1.8)	49 (44.5)	58 (52.7)
19. เครียดจากการมีรายได้ที่ไม่แน่นอน	4 (3.6)	11 (10.0)	37 (33.6)	35 (31.8)	23 (20.9)
20. เครียดจากการทำงานเร่งรีบ	1 (0.9)	3 (2.7)	28 (25.5)	45 (40.9)	33 (30.0)
คะแนนปัญหาสุขภาพจากการทำงาน $\bar{x} : 2.2, SD : 0.4, Min : 1, Max : 3$					

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิด

ปัญหาสุขภาพจากการทำงาน

พบว่า พฤติกรรมสุขภาพและสภาพการทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลางกับปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = -0.35, p\text{-value} < 0.001$) สิ่งคุกคามการทำงานด้านกายภาพ ด้านเคมี ด้านชีวภาพ และด้านการยศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = 0.48, p\text{-value} < 0.001$; $r_s = 0.45, p\text{-value} < 0.001$; $r_s = 0.39, p\text{-value} < 0.001$ และ $r_s = 0.48, p\text{-value} < 0.001$

ตามลำดับ) ส่วนสิ่งคุกคามด้านจิตสังคมพบว่ามี ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.19, p\text{-value} = 0.04$)

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ปัญหาสุขภาพจากการทำงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 72.7 รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ 27.3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการทำงานและสภาพการทำงานที่ดี เช่น แต่งกายเหมาะสมรัดกุมกับงานขณะที่ปฏิบัติงานเป็นประจำ มากถึงร้อยละ 72.7 อีกทั้งยังสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการทำงาน เช่น รองเท้าบูท ถุงมือ ผ้าปิด

จุมก ร้อยละ 65.5 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าตามแนวคิดทฤษฎีปัจจัยมนุษย์ ได้อธิบายไว้ว่า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดจากการขาดความประมาท และความไม่ระมัดระวังหรือขาดความเอาใจใส่ของมนุษย์ อุบัติเหตุส่วนใหญ่มีสาเหตุเนื่องมาจากการปฏิบัติที่ไม่ปลอดภัยของบุคคล และการปฏิบัติที่ไม่ปลอดภัยเกิดจากองค์ประกอบภายในของแต่ละบุคคลคือ การมีพฤติกรรมการทำงานที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นเมื่อผลการศึกษาปัญหาสุขภาพจากการทำงานของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับต่ำอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการทำงานที่เหมาะสมและมีความระมัดระวังในการทำงาน จึงทำให้ลดการเกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงานที่ตามมา

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงาน พบว่า พฤติกรรมสุขภาพและสภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสาเหตุของอุบัติเหตุ โดยได้กล่าวว่า สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานสามารถแบ่งออกเป็น 2 สาเหตุใหญ่ๆ คือ สาเหตุจากการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของคนงานในขณะที่ปฏิบัติงานเป็นผลทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ถึงร้อยละ 88 ของอุบัติเหตุ สาเหตุจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย คือสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยโดยรอบตัวของผู้ปฏิบัติงานขณะทำงานซึ่งอาจเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุได้ ซึ่งในการศึกษานี้ถือว่ากลุ่มตัวอย่างมี

พฤติกรรมในการปฏิบัติตัวในการทำงานที่ดี เนื่องจากจะช่วยป้องกันตนเองแล้วยังช่วยลดปัญหาสุขภาพที่ตามมาด้วย

ปัจจัยสิ่งคุกคามการทำงานด้านกายภาพมีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาการเหนื่อยจากอากาศร้อน ร้อยละ 70.9 ซึ่งอาจเกี่ยวกับบริเวณที่ทำงานมีอากาศร้อนอบอ้าว โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.2 ระบุสัมผัสกับอากาศร้อนอบอ้าวขณะทำงานเนื่องจากอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ต้องทำงานกลางแจ้งอยู่ในพื้นที่ที่มีอุณหภูมิสูง ปัจจัยสิ่งคุกคามการทำงานด้านเคมีมีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาการน้ำมูกไหล/ไอ/จาม จากฝุ่นในไร่นา ร้อยละ 43.6 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สัมผัสฝุ่นจากดิน ร้อยละ 75.4 สอดคล้องกับจิ๋ว เชาว์ถาวร ขวพรพรรณ จันทรประสิทธิ์ และวรัณธรณ์ จรุงโรจน์สกุล³ และการศึกษาของ ธวัชชัย ฉันทวัฒน์² ที่พบความสัมพันธ์เหมือนกัน

ปัจจัยสิ่งคุกคามการทำงานด้านชีวภาพมีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ผลการศึกษาพบว่าอาการหรือปัญหาจากการทำงานในเรื่องการมีสัตว์มีพิษกัดต่อย อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 90.9 ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสิ่งคุกคามการทำงานด้านชีวภาพ มีสัตว์มีพิษ ได้แก่ งู ตะขาบ ผึ้ง แมงป่อง อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 82.7 จึงส่งผลทำ

ให้เกิดปัญหาสุขภาพจากการทำงานในด้านนี้น้อยโดยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยสิ่งคุกคามการทำงานด้านชีวภาพมีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพเมื่อมีสิ่งคุกคามมากก็จะมีปัญหาสุขภาพเกิดขึ้นตามมาเช่นกัน

ปัจจัยสิ่งคุกคามการทำงานด้านการยศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาการปวดหลังเอว ร้อยละ 78.3 ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทำงานกับอุปกรณ์ที่ลักษณะไม่เหมาะสมกับการทำงาน ดำจอบ/เสียม สันหรือยาวเกินไป ร้อยละ 49.1 อุปกรณ์น้ำหนักมาก เช่น ถังบรรจุสารเคมี ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 35.4 สำนักงานโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม อธิบายว่าการออกแรงทำงานที่มากเกินไปทำให้เกิดแรงดึงและแรงกดต่อข้อต่อเอ็น กล้ามเนื้อ เกิดการตึงตัว และเมื่อยล้า และท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสมอาจทำให้เกิดการปวดหลัง ปวดกล้ามเนื้อและข้ออื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหาสุขภาพที่มักเกิดขึ้นในเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ และจากผลการสำรวจในสวีเดน ฝรั่งเศส พบว่า สาเหตุใหญ่ของการปวดหลังส่วนล่างเกิดจากการยกของหนัก เคลื่อนไหวในท่าซ้ำๆ ขณะยก และได้รับการสั่นสะเทือน ขณะปฏิบัติงานกับรถแทรกเตอร์6 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชวพรพรรณ จันทรประสิทธิ์ ธานี แก้วธรรมมานุกูล5 ที่พบเกษตรกรปลูกข้าวโพดฝักอ่อนมีอาการปวดหลัง เอว ร้อยละ 69.23

ปัจจัยสิ่งคุกคามการทำงานด้านจิตสังคมมีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาสุขภาพอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 47.3 เครียดจากรายได้ที่ไม่แน่นอน อีกร้อยละ 29.1 เครียดจากการทำงานเร่งรีบ ความเครียดดังกล่าวอาจเนื่องจากการสัมผัสปัจจัยคุกคามสุขภาพจิตสังคมโดยเฉพาะรายได้ที่ไม่แน่นอน ความเร่งรีบของงาน รายได้หรือชั่วโมง ในการทำงานที่ยาวนาน ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทำให้เกิดโรคของสำนักงานโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งความเครียดนี้มักเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวังไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิว เซว่ถาวร ชวพรพรรณ จันทรประสิทธิ์ และวรินทร์ จรุงโรจน์สกุล³ ได้ทำการศึกษาภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงานของเกษตรกรปลูกหอมแดง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.47 เครียดจากรายได้ที่ไม่แน่นอน อีกร้อยละ 52.08 เครียดจากการทำงานที่เร่งรีบ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชน ในเรื่องของการคัดกรองภาวะสุขภาพเข้ามาดำเนินการตรวจคัดกรองเพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนดูแลสุขภาพ การแนะนำให้เกษตรกรมีการพักในระหว่างวันเนื่องจากสภาพการทำงานนั้นต้องทำงานกลางแจ้ง และอยู่ในสภาพอากาศที่ร้อนอบอ้าว มีการจัดกิจกรรมการอบรมการปฏิบัติตัวในการทำงานที่

เหมาะเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพจากการทำงาน มีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว ได้แก่ กิจกรรมการให้ความรู้ เป็นต้น และควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดี หรือกิจกรรมป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพ

เจ็บป่วยและการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน พฤติกรรมการทำงานของแรงงานนอกระบบ : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวโพดฝักอ่อน. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา. 2553; 5(2). 40-50.

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจแรงงานนอกระบบ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: [เข้าถึง เมื่อ 7 กันยายน 2560 เข้าถึงได้จาก <http://www.service.nso.go.th/nso/nsopublish/workerOutReport59.pdf>].
2. ธวัชชัย ฉันทวุฒินันท์. ความเสี่ยงต่อสุขภาพในการทำงานของแรงงานนอกระบบอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. วารสารสมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย. 2555; 2(3), 238-247.
3. จิว เชว้ถาวร ชวพรพรรณ จันท์ประสิทธิ์ และวันธรณ์ จรุงโรจน์สกุล. ภาวะสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงานของเกษตรกรปลูกหอมแดง ตำบลจำปาหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วารสารพยาบาลสาร, 2558; 41(2), 35-47.
4. อรุณ จิรวัฒน์กุล. สถิติทางวิทยาศาสตร์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา; 2552.
5. ชวพรพรรณ จันท์ประสิทธิ์ และธานี แก้วธรรมานุกุล. ปัจจัยคุกคามสุขภาพ การ